

chodních rejstříků zapisován byl den zápisu na místo dne usnesení soudu zápis povolujícího.

Konečně dlužno ještě připomenouti, že nejvyšší výše pořádkové pokuty pro neuposlechnutí ohlašovacích předpisů aneb pro užívání nepřislušné firmy, která činí u nás dle § 12. uvoz. zák. k obch. zák. a § 4. min. nař. ze 14. května 1873 č. 71 ř. z. (stran družstev) 600 K, činí na Slovensku 1000 K. Minimum u nás 20 K, na Slovensku žádné (§ 21. slov. obch. z.).

8. Publikace rejstříkových zápisů (čl. 13. a 14. obch. z., § 11. uvoz. zák. k obch. z.: § 8. slov. obch. z.)

Jako u nás tak i na Slovensku uveřejňuje se každý rejstříkový zápis, pokud zákon ničeho jiného neustanovuje, v celém obsahu. Kdežto však u nás podle shora uvedených zákonných předpisů děje se uveřejnění ve veřejných listech každoročně ustanovovaných, předepsal § 8. uher. obch. z. jako povinný způsob vyhlásovací uveřejnění ve zvláštním listě »Közponití Értesítő« a jako další přípustný způsob vyhlásovací uveřejnění v jiných listech, v nichž si strany uveřejnění zvláště žádají. Nařízením min. práv a obchodu ze dne 10. prosince 1901 č. 40. Věstníku min. práv z r. 1901 bylo pak i u nás vedle uveřejňování v listech prve uvedených zavedeno uveřejňování všech zápisů z obchodního rejstříku a určitých stručných sdělení z rejstříku družstevního (těchto poslednějších bezplatně) ve zvláštním pro to určeném, od 1. ledna 1902 ministerstvem obchodu vydávaném listě, zvaném »Zentralblatt für die Eintragungen in das Handelsregister«.

Vládním nařízením z 17. července 1919 č. 397 sb. z. a nař. bylo předepsáno, že všechny zápisy do obchodních rejstříků a všechna sdělení z rejstříků družstevních vydaná po převratu mají býti dodatečně uveřejněna a nadále uveřejňována na místě v listech »Zentralblatt für die Eintragungen in das Handelsregister« a »Közponití Értesítő« v pražském listě zvaném »Ústřední Oznámovatel«, redigovaném ministerstvem spravedlnosti. Následkem toho uveřejňuje se každý zápis do obchodního rejstříku v starých zemích českých na útraty strany dvojím způsobem, a to jednak v listech každoročně podle čl. 14. obch. z. a § 11. uvoz. zák. k obch. z. určených (v Čechách jest to zejména v Úředním listě Československé republiky, ve Slezsku jest to v Úředním Věstníku zemské vlády slezské), je dnak v Ústředním Oznámovateli, zápisy pak ze společenstevního rejstříku uveřejňují se pravidelně v celém obsahu na útraty družstva v listech na prvním místě uvedených a kromě toho určitá sdělení z rejstříku společenstevního, uvedená v § 2. nař. z 17. července 1919 č. 397 sb. z. a n. (a to o zápisech nových družstev, změně firmy družstevní, vstupu družstva do likvidace a výmazu družstev) zdarma (§ 4. odst. 2. cit. nař.) v Ústředním Oznámovateli. Naproti tomu uveřejňují se zápisy do slovenských obchodních rejstříků učiněné, tedy i zápisy slovenských družstev v celém rozsahu předepsaném v § 226. č. 1—7 slov. obch. zák., na útraty stran (při družstvech ovšem levněji) povinně toliko v Ústředním Oznámovateli a vedle toho na zvláštní žádost strany a na její útraty v listě jí označeném.

9. Princip publicity rejstříkových zápisů (čl. 25. odst. 2. a čl. 46. našeho obch. z.: § 9., 19. odst. 2. a 42. odst. 2. slov. obch. z.).

Třebas by náš obchodní zákon neměl všeobecného ustanovení o principu publicity rejstříkových zápisů jako § 9. slov. obch. z. a pojednával o něm pouze v čl. 25. (při změně a zániku firmy a při změnách v osobě majitele firmy) a v čl. 46. (při zániku prokury), plyne přece z ustanovení čl. 87., 115., 129., 135., 155., 171. a 233. obch. z., § 16. zák. družstevního a § 17. zák. o společnostech s r. o. pro české právo jako všeobecná zásada, že skutečnosti do rejstříku zapsané a náležitě vyhlášené považují se za všeobecně známé a proti každému účinné, pokud se nedokáže, že jich dotyčná osoba neznala a při obyčejné kupecké opatrnosti znáti nemusela. Omlouvá tedy u nás nezaviněná neznalost zapsané a vyhlášené skutečnosti. Výjimečně ani ta ne; viz § 16. odst. 3. uvoz. zák. k obch. zák.

Naproti tomu jest podle slovenského práva (§ 9. obch. z.) tato t. zvaná negativní stránka principu publicity ještě zůstána v tom směru, že ani nezaviněná neznalost zapsané a vyhlášené skutečnosti neomlouvá, takže platí tam negativní stránka principu publicity neobmezeně a dopadá na obecnost v plné své tvrdosti. Bylo-li tedy na př. odvolání prokury do rejstříku zapsáno a náležitě vyhlášeno, účinkuje tento zápis proti každému, ať o něm věděl, ať zavineně či nezavineně o něm nevěděl. Uzavřel-li by tedy propuštěný prokurista, jehož prokura byla z rejstříku vymazána a výmaz vyhlášen, s někým obchod, není jím bývalý šef zavázán, ani kdyby druhý kontrahent nezavineně o závazku prokury nevěděl. Dle českého obchodního práva byl by ovšem šef z obchodu toho zavázán, když by se dokázalo, že druhý kontrahent o výmazu prokury a uveřejnění jeho při uzavření obchodu nevěděl a při obyčejné kupecké opatrnosti vědět nemusel; samozřejmě mohl by se, bylo-li by mu to vzhledem k skutkovým okolnostem co platno, hojiti na bývalém prokuristovi, který nemaje již plné moci, přece zaň jednal a ho neoprávněně zavázal. (Pokračování.)

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Dluhy peněžní jsou dluhy donosné a proto platiti je dlužno v té měně, která platí v místě dlužníka závodu, které jest místem plnění při nedostatku jiné úmluvy.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 23. března 1920, R N 18/20.)

Dne 7. července 1917 ukoupil a obdržel dodáno A, majitel realit v Těšíně od B, obchodníka v Mor. Ostravě vagon mladinky, za kterou zaplatil 7814 Krč. Jelikož se ukázalo, že mladinka není k potřebě, dal ji Bovi k dispozici, který zboží přijal zpět, avšak obnos zaplacený za ni Aovi nevrátil. Než se tak stalo, provedena v oblasti Československé republiky okolkovací akce. A žaluje Ba na zaplacení částky 7814 K československých.

První soud (krajský soud v Nov. Jičíně) uznal právem, že B platiti má zažalovanou částku v nekolikovaných bankovkách, jelikož prý pohledávka vznikla v roce 1917 a žalobce může požadovati zpět jen vrácení takových peněz, jaké dal. Kromě toho bydlí žalobce v Těšíně, kde se má částka neprávem přijatá vrátiti, takže tam jest prý místo plnění.

Vrchní soud moravskoslezský v Brně vyhověl odvolání Aovu a uznal, že B platiti má v korunách československých.

Nejvyšší soud dovolání nevyhověl. Důvody:

Dovolání, uplatňující pouze nesprávné právní posouzení věci jako důvod dovolací, obrací se proti rozsudku z té příčiny, že bylo jím straně žalované uloženo zaplatiti obnos žalobci prisouzený v československých korunách. Dovolání nelze přiznati oprávněně. Neprávem a zřejmě v odporu se spisy tvrdí dovolání, že bylo mezi spornými stranami ohledně zaplacení

zažalovaného obnosu uzavřeno porovnání, v němž byl pro obě strany jako místo plnění ustanoven Těšín. Žalovaná strana, ani žalobce nic takového netvrdili v řízení před soudem I. stolice a poněvadž ohledně místa plnění nebylo ničeho ujednáno, platí pro žalovanou stranu, ohledně které zřetelem k předpisu čl. 277. obch. zák. dlužno v této sporné záležitosti užiti ustanovení čtvrté knihy obch. zák., jako místo plnění dle čl. 324. obch. zák. Mor. Ostrava, kde žalovaná strana má svůj obchod. Poněvadž Mor. Ostrava jest nesporně ve státním území československé republiky, jsou zákonné předpisy tohoto státu směrodatny pro otázku, kterák dlužno zapraviti závazky, splatné v oblasti čl. státu. V tomto směru předpisuje § 6. zák. z 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a nař., že veškeré závazky, znějící na koruny rakouskouherské platí se v korunách československých, kterými však nejsou staré nekolikované rakouskouherské bankovky, jež dle § 8. nař. min. financí ze dne 25. února 1919, č. 86 sb. z. a nař. nejsou, počínajíc dnem 10. března 1919 na území československého státu nadále zákonným platidlem. Náhled v dovolání hájený, že z povahy obchodu, resp. úmluv stran vyplývá, že Těšín jest jediné místem plnění, jest naprosto mylný. Závazek žalovanou stranou převzatý, že žalobci, jenž bydlí v Těšíně, vrátí kupní cenu, vyhovuje úplně čl. 325. obch. zák., dle něhož dluhy peněžní jsou dluhy donosnými, t. j. dlužník jest povinen, aby na své nebezpečí a útraty dodal je věřiteli v jeho bydlišti, ale tím se bydliště věřitelovo — ač-li to nebylo zvlášť umluveno, — nestane ještě místem plnění pro dlužníka, jak v odstavci druhém, čl. 325. obch. zák. výslovně jest ustanoveno.

Nesprávností dalšího tvrzení dovolatelova, že jest oprávněn žalobci zaplatiti v nekolikovaných bankovkách také proto, poněvadž on sám obdržel kupní cenu, kterou mu nyní vrátiti má, od žalobce také v bankovkách nekolikovaných, a že by žalobce v bankovkách kolkovaných, které jsou proti nekolikovaným bankovkám v poměru 2:1, obdržel dvakrát tolik, vyplývá, nehledíc k tomu, co bylo již řečeno, také z dalšího ustanovení § 6. zák. z 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a nař., dle něhož při placení závazků, znějících na koruny rakouskouherské dlužno koruny československé, jimiž jediné lze platy ty konati, počítá se jedna koruna čl. na jednu korunu rakouskouherskou.

Bylo proto dovolání jako bezdůvodné zamítnouti.

Příspěvek k nemocničnímu fondu z pozůstalosti dlužno dědicům i tehdy platiti, třeba zůstavitel v Praze výlučně nebydlil, jen když měl tu také řádné bydliště.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 18. pros. 1919, R I 460/19.)

K návrhu dědiců po velkostatkáři K, jehož pozůstalost proděnával zemský soud v Praze jako soud na místě krajského soudu v Písku k projednání tomu delegovaný, rozhodl zemský soud, že ½% příspěvek z čisté pozůstalosti ku pražskému nemocničnímu fondu dědicové nejsou povinni platiti, poněvadž zůstavitel měl své řádné bydliště v O. (okr. Horažďovice).

Vrchní zemský soud k stížnosti finální prokuratury usnesení to zrušil a nařídil, aby soud první stolice šetření doplně, nově rozhodl.

Dovolací recurs dědiců zůstal bez úspěchu. Důvody nejvyššího soudu:

Stěžovatel odporuje rozhodnutí z toho důvodu, že ku vyměření poplatku, o nějž jde, není zákoného podkladu, poněvadž prý zůstavitel neměl v Praze řádného bydliště, jak dvorní dekrety z 9. dubna 1817, č. 1331 a 30. října 1828, č. 24986 kladou za podmínku.

Zcela správně uvádí rekursní soud, že pojem řádného bydliště níjak toho nevyžaduje, aby se ten, kdo v určitém místě bydliště své má, v místě tom také nepřetržitě zdržoval. Vždyť v § 66. j. n. jest zřejmá stanoveno, že osoba může míti bydliště v obvodech několika soudů.

Pokud se týče zůstavitele, jest o něm v úmrtním zápise udáno, že měl řádné své bydliště v O. (kraj Písecký), avšak v témže zápise úmrtním uvedeno dále, že zemřel ve svém bytě v Praze, čp. 997/III.

Označuje-li nyní stěžovatel, že toto udání do úmrtního zápisu pojaté ohledně místa úmrtí zůstavitelova není správné, ačkoli je úřadujícím notářem sepsáno podle udání dědiců a jejich zástupce, kteří je spolupodepsali, pak stejně nesprávné může býti i udání zápisu ohledně výlučného bydliště zůstavitelova v O., zvláště když se uváží, že v protokolu o prohlášení testamentu udali dědicové o místě, kde se poslední vůle zůstavitelova našla, že vyzdvihl ji zástupce dědiců z pokladny

v bytě zůstavitelově v domě čp. 997/III. v Praze a když máno to ve svém návrhu na delegaci výslovně uvedli, že zůstavitel byl velkostatkářem v O. a v Praze.

Jelikož z těchto udání, oznámených soudy samými dědici vzhází pochybnost, měl-li zůstavitel, jak nyní zástupce dědiců tvrdí, jediné v O. řádné své bydliště, či měl-li snad mimo to i druhé bydliště v Praze, což i krajský soud v Písku i zemský soud v Praze, delegaci doporučující, ve svých zprávách také udávaly, zcela správně zrušil rekursní soud usnesení první stolice, která bez patřičného šetření ihned stanovisku stěžovatelů vyhověla, pochybnosti zmíněné nedbajíc.

Zjistí-li se příhodným šetřením, jako dotazem u policejního ředitelství, výsledkem správce domu čp. 997/III v Praze a pod., že zůstavitel měl v Praze také řádné bydliště, pak nemůže okolnost, že bydlel i v Oseku, zbaviti pozůstalé dědice povinnosti zaplatiti z pozůstalého jmění zmíněný fondový příspěvek, poněvadž, jak shora uvedeno, dopouští zákon, aby osoba měla řádné bydliště v obvodu několika soudů a příspěvek nemocniční musí se platiti, jakmile zůstavitel v Praze měl bydliště, ať výlučné nebo mimo to i jiné. O řádném bydlišti nerozhoduje okolnost, kde osobě vyměřuje se osobní daň z příjmů, nýbrž má-li osoba úmysl, v určitém místě trvale se zdržovati.

Důležitá rozhodnutí nejvyššího soudu, jež došla vrchního zemského soudu v Brně v době od 28. října 1918 do 31. prosince 1919 v záležitostech nesporných.

1. Zřízení nespolečníka jednatelem ve smlouvě společenské jest po zákonu o spol. s obm. ruč. přípustno. (Rozhodnutí z 26. února 1919, č. j. R II 12/19.)

2. Ustanovení smlouvy (spol. s obm. ruč.), že k usnášení se ve věcech společenských stačí prostá většina hlasů společníků odporuje ustanovení § 35., 90. a 95. zákona o spol. s obm. ruč. (Rozhodnutí z 26. února 1919, č. j. R II 13/19.)

3. Lenní statky slezské jest přípustno zastaviti, ovšem pouze potud, pokud — kromě svolení úřadu pro správu zemědělskou (zákon z 9. listopadu 1918, čís. 32 sb. z. a n. souhlasí s tím dosud žijící oprávnění nástupcové v léna). (Rozhodnutí z 18. března 1919, č. j. R II 28/19.)

4. V nájemní smlouvě nájemci propůjčené »předkupní právo«, že se vlastník a pronajímatel domu prohlašuje ochotným prodati nájemci svůj dům během určité doby za určitou kupní cenu kdykoliv na jeho požádání, není právem předkupním ve smyslu §§ 1072., 1073. všeob. obč. z. a nemůže býti dle § 9. knih. zák. do pozemkových knih zapsáno. (Rozhodnutí z 4. března 1919, č. j. R II 20/19.)

5. Záznam práva zástavního za účelem zajištění náhradní pohledávky, která vzešla proti dlužníku poštmistru tím, že týž odváděl proti výslovnému nařízení peněžní přebytky do Vídně a která se tudíž dle divor. dekretu z 16. srpna 1841, čís. 555 sb. zák. vymáhá cestou administrativní, jest dle § 38., lit. c) knihovního zákona přípustný. (Rozhodnutí z 18. března 1919, č. j. R II 36/19.)

6. Ustanovení čl. 21. ob. zák. dlužno rozuměti tak, že musí býti odštěpný závod napřed zapsán v obchodním rejstříku obchodního soudu hlavního a pak teprve že lze žádati za zápis firmy odštěpného závodu u obchodního soudu pro něj příslušného. (Rozhodnutí z 27. května 1919, č. j. R II 59/19.)

7. Obsahují-li stanovy právovárečné společnosti ustanovení, dle něhož oproti osobám třetím ručí společnost s celým společenským jméním, jsou výkupné kapitály za vyvazení práva propinačního částí společného jmění společnosti této pod firmou »právovárečné měšťanstvo« v obchodním rejstříku zanesené a náležejí proto do konkursní podstaty zmíněné společnosti, na niž byl uvalen kupecký konkurs. (Rozhodnutí z 24. června 1919, č. j. R II 69/19.)

8. Byla-li z důvodů účelosti a prospěchu statku svěřenského ustanovena pro ten čas k zastupování statku svěřenského, jakož i potomstva osoba práva znalá a bydlící v sídle svěřenského úřadu, nebyl tím porušen zákon (§§ 630. ob. z. a 227. nesp. řízení). (Rozhodnutí z 15. července 1919, č. j. R II 76/19.)

9. Povinnost úřední káže dbáti toho, aby zápisy v rejstříku společenstevním, byly, pokud se přiči závazným předpisům zákona o výdělkových a hospodářských společenstvech (zák. z 9. dubna 1873, čís. 70 ř. z.) opraveny, kdykoliv se taková chyba objeví. (Rozhodnutí z 15. července 1919, č. j. R II 82/19.)